

РОЛЬ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

©2023 ЯКУШКО І. В.

УДК 338.22
JEL Classification: H30

Якушко І. В.

Роль фіскальної політики в забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки

У статті розглянуто питання ролі фіскальної політики в забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки. Зокрема, визначено сутність фіскальної політики та проаналізовано базові наукові підходи до розуміння вченими змісту конкурентоспроможності економіки. Обґрунтовано, що така конкурентоспроможність безпосередньо пов'язана з конкурентоспроможністю фіскальної системи. Розглядаючи структуру фіскальної системи та основні напрямки фіскальної політики, у статті було визначено, що вагому роль у формуванні такої політики відіграє податкова система. Обґрунтовано, що загальний рівень конкурентоспроможності економіки країни залежить частково й від ефективності податкової конкуренції в країні. З цією метою у статті поглиблено теоретичні положення розуміння сутності цього виду конкуренції, що реалізовано на основі аналізу сформованих у науковій літературі підходів до її розгляду. Загалом встановлено, що податкова конкуренція є в сучасних реаліях важливим та невід'ємним компонентом усього процесу формування належного рівня конкурентоспроможності країни на світових ринках товарів, послуг, сировини й особливо капіталу. Як засвідчує досвід багатьох країн, прозора й ефективно функціонуюча податкова система в країні сприяє залученню іноземних інвестицій до реального сектора господарства, зокрема у високотехнологічні сфери. При цьому конкретизовано специфічні риси такого виду конкуренції та з'ясовано, що конкурентоспроможність податкової системи визначається через компаративний аналіз її параметрів з показника функціонування податкових систем в інших країнах. Аналізуючи сутність фіскальної політики, особливості її розробки та реалізації, у статті розширено теоретичні засади онтологічного взаємозв'язку між такою політикою та загальним рівнем конкурентоспроможності національної економіки. Визначено, що, з одного боку, така політика є компонентною економічної політики держави і, відповідно, невід'ємною частиною господарських відносин, а з іншого – може активно впливати на функціонування інших підсистем та об'єктів, які мають здатність здійснювати зовнішній вплив на розвиток національного господарства.

Ключові слова: фіскальна політика, національна економіка, податкова система, податкові конкуренція, конкурентоспроможність національної економіки.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-1-192-197>

Рис.: 1. **Бібл.:** 15.

Якушко Інна Валеріївна – кандидат економічних наук, докторант, Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая (пров. Магнітогорський, 3, Київ, 02660, Україна)

E-mail: yakushko_i@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1161-7383>

UDC 338.22
JEL Classification: H30

Yakushko I. V. The Role of Fiscal Policy in Ensuring the Competitiveness of the National Economy

The article considers the role of fiscal policy in ensuring the competitiveness of the national economy. In particular, the essence of fiscal policy is defined and the basic scientific approaches to scientists' understanding of the content of economic competitiveness are analyzed. It is substantiated that such competitiveness is directly related to the competitiveness of the fiscal system. Considering the structure of the fiscal system and the main directions of fiscal policy, the article determines that the tax system plays an important role in shaping such a policy. It is substantiated that the overall level of competitiveness of the country's economy depends partly on the efficiency of tax competition in the country. To this end, the article deepens the theoretical provisions of understanding the essence of this type of competition, which is implemented on the basis of an analysis of approaches to its consideration available in the scientific literature. In general, the authors determine that tax competition, in the current realities, is an important and integral component of the entire process of forming an appropriate level of competitiveness of the country in the global markets of goods, services, raw materials and, especially, markets of capital. As the experience of many countries shows, a transparent and efficiently functioning tax system in the country helps to attract foreign investment in the real sector of the economy, in particular in high-tech spheres. So, the specific features of this type of competition are specified and it is found that the competitiveness of the tax system is determined through a comparative analysis of its parameters from the indicator of functioning of tax systems in other countries. Analyzing the essence of fiscal policy, peculiarities of its development and implementation, the article expands the theoretical foundations of the ontological relationship between such a policy and the overall level of competitiveness of the national economy. It is determined that, on the one hand, such a policy is a component of the economic policy of the State and, accordingly, an integral part of economic relations, and on the other hand, it can actively influence the functioning of other subsystems and objects that have the ability to exert external influence on the development of the national economy.

Keywords: fiscal policy, national economy, tax system, tax competition, competitiveness of the national economy.

Fig.: 1. **Bibl.:** 15.

Yakushko Inna V. – Candidate of Sciences (Economics), Candidate on Doctor Degree, Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University (3 Mahnitohorskyi Ln, Kyiv, 02660, Ukraine)

E-mail: yakushko_i@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1161-7383>

Вступ. Розвиток національної економіки залежить від значної кількості чинників, які формуються, змінюються, виникають у зовнішньому та внутрішньому середовищах її функціонування, відіграють ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності господарства країни. Враховуючи, що національна економіка за своєю природою є дуже складною макросистемою, то вплив окремих чинників є різним, їхня роль у розвитку економічних відносин також постійно змінюється. Проте є системи, які невіддільно пов'язані з розвитком національної економіки, мають змогу впливати як на трансформації її структури, так і сприяти зміні зовнішнього середовища, у якому вона функціонує. До таких систем належить фіскальна система, яка формується та розвивається в суспільстві будь-якої країни, трансформується також під дією різних чинників і має здатність визначати вектори розбудови національного господарства в короткостроковій і довгостроковій перспективі, впливати на рівень його конкурентоспроможності на світових ринках товарів, сировини та капіталів.

Фіскальна система є, з одного боку, невіддільною частиною фінансової системи країни, а отже, і національної економіки. Однак, з іншого боку, ефективно впроваджувана в країні фіскальна політика має здатність, як засвідчує досвід зарубіжних країн, значно змінювати економічні системи різних рівнів, формувати умови для забезпечення подальшого розвитку суб'єктів господарювання, підвищення стійкості економіки країни до непередбачуваних, проте циклічних зовнішніх шоків. Таким чином, роль фіскальної політики в забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки є однозначно важливою. Проте актуальними стають питання обґрунтування теоретичних аспектів взаємовпливу між цими макросистемами, існує необхідність поглибити концептуальні положення їх взаємної детермінації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання конкурентоспроможності національної економіки сьогодні досить активно досліджуються значною кількістю науковців. До їх числа передусім належать такі: Ю. Бочарова, Ю. Власенко, В. Геєць, В. Ілюхіна, Д. Крилов, В. Ляшевська, Ю. Полунєєв, В. Романенко, В. Савченко, І. Севрук, Н. Скрипник, Е. Цибульська, К. Шапошников, С. Шкарлет, З. Юринець та ін.

Теоретичні та прикладні положення фіскальної політики та її ролі у процесах стимулювання і розвитку національної економіки, забезпечення її конкурентоспроможності сьогодні вивчають Г. Акулова, А. Вдовиченко, Т. Городецька, Ю. Іванов, О. Козакевич, Т. Корягіна, О. Неізнестна, О. М. Соф'їн, Овчаренко, Н. Фролова, І. Цимбалюк та ін.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових робіт у напрямку вивчення теоретичних і прикладних положень фіскальної політики, більша частина науковців акцентують

увагу на місці такої політики в системі державного регулювання національної економіки. Однак також важливими та недостатньо розкритими залишаються питання забезпечення конкурентоспроможності національної економіки залежно від сформованих системних параметрів фіскальної політики.

Метою статті є поглиблення теоретичних положень ролі фіскальної політики в забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Фіскальна політика за своїм економічним змістом є частиною фінансової політики, яка своєю чергою є невіддільною складовою впроваджуваної в суспільстві органами державної влади економічної політики. Беззаперечно, саме фіскальні інструменти в системі державного регулювання економіки відіграють одну з найважливіших ролей у стимулюванні та розвитку господарських відносин. Цілком зрозуміло також, що якість фіскальної політики є важливою складовою розвитку національного господарства, забезпечення належного рівня його конкурентоспроможності. Однак ефективність такої політики, своєю чергою, вимагає особливих підходів до її створення та реалізації.

Розглянемо особливості системного взаємозв'язку між фіскальною політикою та національною економікою. Для цього спочатку охарактеризуємо сутність такої політики. Враховуючи численні напрацювання вчених у цьому напрямку, доречним, на наш погляд, розглядати фіскальну політику як цілеспрямовану діяльність органів державної влади у сфері формування і використання фінансових ресурсів для виконання ними власних повноважень. Отже, фіскальна політика пов'язана з процесами акумулювання фінансових ресурсів економічних суб'єктів відповідними державними інститутами.

Основою метою фіскальної політики є можливість за допомогою певного спектра відповідних інструментів (бюджетних, податкових) здійснювати регулювання розвитку країни в різних умовах функціонування національного господарства. Саме стан та основні тенденції до змін такого середовища визначають і особливості фіскальної політики держави. Особливо це спостерігається в періоди економічного піднесення та спаду. Проте досить часто фіскальні інструменти використовують і для стимулювання розвитку окремих галузей та сфер господарства, забезпечення економічної активності в окремих регіонах країни, підтримки певних груп громадян і т. ін. Саме завдяки своєму всеохопному характеру та досить швидкому ефекту від застосування фіскальні інструменти сьогодні активно використовуються органами державної влади у своїй діяльності, що зробило фіскальну політику одним із найважливіших компонентів економічної політики держави.

Безумовно, така важливість зазначеного виду фінансової політики відіграє ключову роль у регулюванні про-

цесів економічного розвитку країни та впливає на рівень конкурентоспроможності національного господарства.

Онтологічний зв'язок між окресленим типом політики та економікою визначає і те, що будь-які зміни в системі фінансової політики (зниження її ефективності, розбалансування, нерациональність, невідповідність витрат очікуваним доходам), безперечно, впливає на загальний рівень ефективності економічного розвитку в країні. При цьому, враховуючи процеси глобалізму, інтернаціональності господарського життя, фінансiалiзацiї, фiскальна полiтика також вiдiграє ключову роль у забезпеченнi конкурентоспроможностi національної економiки на глобальному рiвнi, що особливо є важливим для країн, які розвиваються і для подальшого свого розвитку потребують значних обсягів зовнішніх інвестицій.

Розглянемо сутність категорії «конкурентоспроможність національної економіки». Наведемо декілька наукових підходів до її трактування:

- 1) конкурентоспроможність національної економіки – можливість країни в умовах вільного і справедливого ринку виробляти товари й послуги, які відповідають вимогам світових ринків за одночасного збереження або підвищення реальних доходів своїх громадян [1];
- 2) конкурентоспроможність національної економіки – комплексна категорія, яка передбачає здатність країни конкурувати з іншими за допомогою ефективного використання наявних ресурсів і постійного стимулювання науково-технічного прогресу та впровадження його досягнень для встановлення або підтримки стійких позицій на світовій арені й забезпечення національного суверенітету в поєднанні із сукупною економічною безпекою країни [2, с. 22];
- 3) конкурентоспроможність національної економіки – можливість економічної системи забезпечувати за будь-якого впливу внутрішніх і зовнішніх чинників соціально-економічну оптимальність, яка проявляється у значному суспільному ефекті. Її характеризують із позицій ресурсного, факторного та рейтингового підходів [3];
- 4) конкурентоспроможність національної економіки – здатність створювати внутрішні та зовнішні умови, які дають можливості її підприємствам виробляти товари та послуги, що витримують постійне випробування міжнародних ринків, а населенню – стало підвищувати доходи та якість життя [4];
- 5) конкурентоспроможність національної економіки – сфера економічних знань, аналізує факти та політику, які формують здатність країни створювати й підтримувати умови, що забезпечують створення додаткової вартості з боку підприємств і вищий рівень добробуту населення [5];
- 6) конкурентоспроможність національної економіки – сукупність притаманних економіці факторів, здатних забезпечити виготовлення товарів та послуг з використанням новітніх технологій в умовах вільного ринку та зростаючих доходів населення [6, с. 53];
- 7) конкурентоспроможність країни – це здатність економіки однієї країни конкурувати з економіками інших держав за рівнем ефективного використання національних ресурсів, підвищення продуктивності народного господарства і забезпечення на цій основі високого та постійного зростаючого рівня життя населення [7, с. 35].

Таким чином, аналізуючи наведені підходи до розгляду сутності категорії «конкурентоспроможність національної економіки», можна виокремити такі змістовні її риси:

- 1) конкурентоспроможність пов'язана з позитивними змінами національної економіки і забезпечення її стабільного розвитку;
- 2) конкурентоспроможність визначається з урахуванням функціонування зовнішніх ринків капіталу, ресурсів і товарів;
- 3) конкурентоспроможність національної економіки – це інтегральне поняття, яке формується на основі конкурентоспроможності товарів, регіонів, галузей і сфер господарства;
- 4) конкурентоспроможність національної економіки визначається значною кількістю зовнішніх і внутрішніх чинників;
- 5) конкурентоспроможність економіки – це узагальнений результат розвитку економічних суб'єктів, ринків, які одночасно можуть демонструвати як позитивні, так і негативні результати власного функціонування, проте сукупно їх результат формує належний рівень конкурентоспроможності;
- 6) конкурентоспроможність економіки можна визначити на основі складної системи макроекономічних, макрофінансових показників;
- 7) конкурентоспроможність національної економіки може змінюватися і вагомою частиною залежить від державної економічної політики в країні.

Тому найбільш авторитетна у світі американська школа конкурентоспроможності, яка фактично проводить знак тотожності між державною економічною політикою та політикою з підвищення конкурентоспроможності країни, головні пріоритети останньої вбачає у: створенні та підтриманні в довгостроковій перспективі стабільного макроекономічного середовища; усуненні перешкод і спрощенні регуляторно-правового поля для діяльності приватного сектора; усуненні перешкод щодо свободи міжнародної торгівлі та руху капіталів; створенні фінансових та економічних стимулів щодо спрямування інвестицій приватного сектора в головні структурні та інфраструктурні напрями, що посилюють «природні» конкурентні переваги підприємств та галузей економіки [4, с. 31].

Отже, використання фінансових стимулів є беззаперечно важливою складовою, як уже зазначалося, економічної політики, а отже, впливає на рівень конкурентоспроможності національної економіки. Таким чином, можна зробити висновок, що рівень ефективності, якості та конкурентоспроможності самої фінансової системи є одним із найважливіших компонентів забезпечення якісних змін в економіці будь-якої країни. Враховуючи, що фінансова політика формується на основі бюджетної політики та податкової політики, які реалізуються в країні, розглянемо

з теоретичної точки особливості податкової конкурентоспроможності. Важливим при цьому є аналіз сутності дефініції «податкова конкуренція». Представимо декілька концептуальних підходів до її трактування:

- 1) податкова конкуренція – неузгоджене встановлення податків незалежною державою, використання низьких ефективних податкових ставок, зменшення податкового навантаження з метою підвищення конкурентоспроможності національного бізнесу, збільшення ділової активності в державі та залучення до неї іноземних інвестицій та приваблення мобільних податкових баз [8, с. 31];
- 2) податкова конкуренція – форма економічної конкуренції, зміст якої полягає у змаганні суб'єктів щодо досягнення поставлених цілей, кращих результатів у певній сфері, на цій основі податкову конкуренцію слід розглядати як сукупність відносин щодо ефективного управління власними конкурентними перевагами для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної податкової системи і економіки країни в цілому у стратегічній перспективі [9, с. 6];
- 3) податкова конкуренція – це явище впливу однієї податкової системи на іншу, наслідком чого є зниження обсягу податкових доходів іншої держави [10, с. 580];
- 4) податкова конкуренція – будь-які зміни в системі оподаткування однієї країни під впливом іншої; прагнення урядів незалежних країн за рахунок податкової політики впливати на рівень податкових надходжень або на розміщення мобільної бази оподаткування [11, с. 3–4].

Таким чином, цілком можна стверджувати, що сьогодні серед науковців немає єдиного підходу до розуміння сутності категорії «податкова конкуренція». Насамперед така ситуація може бути пов'язана з багатоаспектністю податкової конкуренції, у змісті якої переплітаються як особливості побудови внутрішніх систем оподаткування, врахування специфічних рис податкових систем інших країн. Загалом, розглядаючи це явище, можна виокремити такі ознаки податкової конкуренції: пов'язана з процесами економічного зростання і підвищення рівня конкурентоспроможності країни; визначається на основі компаративного аналізу двох і більше податкових систем різних країн; виникає у процесі формування різних умов оподаткування для бізнесу урядами в різних країнах; призводить до формування більш привабливих умов оподаткування економічної діяльності; впливає на доходи органів державної влади в короткостроковій перспективі та ін.

Таким чином, податкова конкуренція є результатом боротьби урядів за інвестиційні ресурси, які можливо залучити через надання економічним суб'єктам більш привабливих умов діяльності в довгостроковій перспективі. Податкова конкуренція виникає між країнами у глобальному економічному просторі. Загалом, як уже зазначалося, за своєю сутністю категорії «економічна конкуренція» та «податкова конкуренція» мають однаковий зміст, тобто податкова конкуренція, яка має місце у сфері оподаткування, є формою економічної конкуренції. Можна визна-

чити, що міжнародна податкова конкуренція – це боротьба між державами чи їх об'єднаннями за залучення іноземних інвестицій та перелив мобільних податкових баз, шляхом створення привабливого податкового середовища, що сприятиме поживленню ділової активності [8]. Отже, можна констатувати, що податкова конкурентоспроможність є частиною конкурентоспроможності й національної економіки, оскільки ефективно діюча податкова система є невід'ємною частиною підвищення темпів економічного зростання в країні.

При цьому варто зауважити, що податкова конкуренція є лише одним із компонентів забезпечення конкурентоспроможності країни, проте не достатнім. Існує значна кількість прикладів країн, які на початкових етапах розбудови власної ринкової економіки залучали значні обсяги іноземних інвестицій і при цьому їх податкові системи ще перебували у процесі власної трансформації, поступаючись за кількісними і якісними показниками більш розвинутих країнам. Саме тому варто зазначити, що позитивне економічне зростання також не завжди свідчить про високий рівень конкурентоспроможності країни у просторі світової економіки, оскільки конкурентоспроможність – це довгостроковий результат цілеспрямованої роботи органів державної влади. У країнах, які перебували в глибокій економічній кризі й почали активно розвиватися, залучаючи іноземні інвестиції, конкурентоспроможність буде залишатися на досить посередньому рівні, оскільки інвестори будуть вкладати ресурси передусім у ті галузі та сектори економіки, які для розвинених країн можуть бути вже не пріоритетними (наприклад, сировинна промисловість). Таким чином, для конкурентоспроможності національної економіки важливим є розвиток тих сфер господарства, які є інноваційними, забезпечують сучасний розвиток економічних суб'єктів, підвищуючи якість їхньої роботи.

Розглянемо більш детально взаємозв'язок між фіскальною політикою та конкурентоспроможністю національної економіки. На рис. 1 наведено концептуальну модель їх онтологічної взаємодії.

Висновки. У статті проаналізовано роль фіскальної політики в забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки. Визначено, що така політика є частиною економічної політики країни та відіграє одну з ключових ролей у формуванні умов для розбудови господарства. Фіскальна політика онтологічно пов'язана з національною економікою, оскільки, з одного боку, є її частиною, а з іншого – може сприяти зміні зовнішніх чинників, які мають змогу впливати на економічний розвиток. У статті з'ясовано, що для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки фіскальна політика повинна також враховувати стан та особливості формування належного рівня конкурентоспроможності податкової системи, яка забезпечується на основі активної участі держави в системі міжнародної податкової конкуренції. У статті детально розглянуто сутність такої конкуренції, визначено її змістовні ознаки. Також описано особливості впливу фіскальної політики на конкурентоспроможність національної економіки через побудову концептуальної моделі такої взаємодії.

Перспективою подальших досліджень є аналіз сучасного стану рівня конкурентоспроможності України,

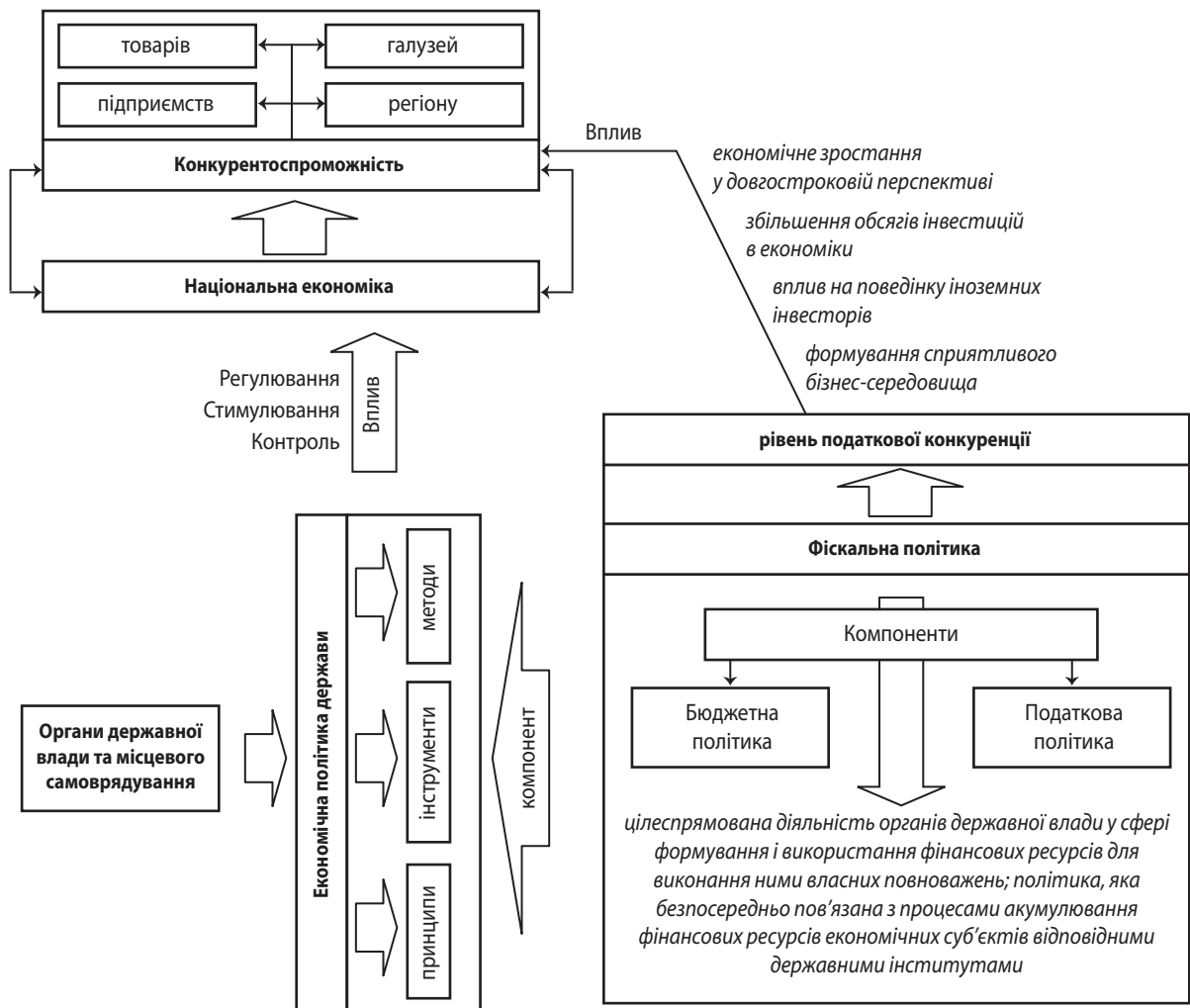

Рис. 1. Роль фіскальної політики у забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки

Джерело: складено авторкою з урахуванням положень [10; 12; 13; 14; 18]

її фіскальної системи, що доцільно виконувати на основі аналітичних матеріалів міжнародних економічних та фінансових організацій, враховуючи результати рейтингові країн у цих сферах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Global Competition: The New Reality, Report of the President's Commission on Competitiveness. Washington, D.C. : U.S. Government Printing Office, 1985. Vol. 2.
2. Севрук І. М., Тропиніна А. С. Конкурентоспроможність національної економіки в умовах глобалізації. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 20–28.
DOI: 10.32983/2222-4459-2019-5-20-28
3. Мельник А. Ф., Васіна А. Ю., Желюк Т. Л., Попович Т. М. *Національна економіка*. Київ : Знання, 2011. 463 с.
4. Полунєєв Ю. В. Технологія економічного прориву: конкурентоспроможність країни та визначення стратегічних орієнтирів. *Демографія та соціальна економіка*. 2008. № 2. С. 29–41. URL: <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8797/03-Poluneev.pdf>
5. Institute of Management Development // IMD. URL: <http://www.imd.org>
6. Ілюхіна В. В. Теорії конкурентоспроможності національної економіки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18 : Економіка і право*. 2013. Вип. 21. С. 52–59. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23211/liuhina.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Скрипник Н. Є., Хайрутдінов Е. О. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність і сучасні підходи до тлумачення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2016. Вип. 16 (4). С. 34–38. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_16/4/9.pdf
8. Цимбалюк І. О. Міжнародна податкова конкуренція: перспективи та реалії. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Сер. : Економічні науки*. 2012. Вип. 24. С. 96–104. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153576353.pdf>
9. Іванов Ю. Б., Чумкова О. О. Щодо визначення видів податкової конкуренції. *Економіка розвитку*. 2010. № 1 (53). С. 5–8.
10. Романенко В. Конкурентоспроможність національної економіки: системний підхід. *Вісник КНТЕУ*. 2012. № 2. С. 21–28. URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2012/02/2.pdf>

11. Wilson J. D., Wildasin D. E. Capital tax competition: Bane or Boon? *Journal of Public Economics*. 2004. Vol. 88. No. 6. P. 1065–1091.

12. Цибульська Е. І. Конкурентоспроможність національної економіки: дослідження сутності в епоху економіки знань. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 16, ч. 2. С. 146–149. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/16_2_2017ua/34.pdf

13. Фролова Н. Б. Податкова конкуренція: нові виклики реформі податкової системи України. *Економіка і прогнозування*. 2009. № 3. С. 48–60. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_09_3_48_uk.pdf

14. Акулова Г. В. Моделивання поведінки економічних агентів в умовах податкової конкуренції: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.11. Полтава, 2019. 24 с. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8596/1/%d0%90%d0%b2%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b5%d1%84_%d0%90%d0%ba%d1%83%d0%bb%d0%be%d0%b2%d0%b0_%2011-02-2019.pdf

15. Kosach I., Chub A., Yakushko I., Kotelevets D., Lozychenko O. Regulatory policy in the context of effective public governance: evidence of Eastern European Countries. *Cuestiones Políticas*. 2022. Vol. 40 (72). P. 456–473.

DOI: 10.46398/cuestpol.4072.26

REFERENCES

Akulova, H. V. "Modeliuvannya povedinky ekonomichnykh ahentiv v umovakh podatkovoi konkurentsii" [Modeling the Behavior of Economic Agents in Conditions of Tax Competition]. http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8596/1/%d0%90%d0%b2%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b5%d1%84_%d0%90%d0%ba%d1%83%d0%bb%d0%be%d0%b2%d0%b0_%2011-02-2019.pdf

Frolova, N. B. "Podatkova konkurentsia: novi vyklyky reformi podatkovoi systemy Ukrainy" [Tax Competition: New Challenges to the Reform of the Tax System of Ukraine]. *Ekonomika i prohnozuvannya*. 2009. http://eip.org.ua/docs/EP_09_3_48_uk.pdf

Global Competition: The New Reality, Report of the President's Commission on Competitiveness, vol. 2. Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 1985.

"Institute of Management Development". IMD. <http://www.imd.org>

Iliukhina, V. V. "Teorii konkurentospromozhnosti natsionalnoi ekonomiky" [Theories of Competitiveness of the National Economy]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 18: Ekonomika i pravo*. 2013. <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23211/Iliuhina.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Ivanov, Yu. B., and Chumkova, O. O. "Shchodo vyznachennia vydiv podatkovoi konkurentsii" [Regarding the Definition of Types of Tax Competition]. *Ekonomika rozvytku*, no. 1(53) (2010): 5–8.

Kosach, I. et al. "Regulatory policy in the context of effective public governance: evidence of Eastern European Countries". *Cuestiones Políticas*, vol. 40 (72) (2022): 456–473.

DOI: 10.46398/cuestpol.4072.26

Melnyk, A. F. et al. *Natsionalna ekonomika* [National Economy]. Kyiv: Znannia, 2011.

Poluneev, Yu. V. "Tekhnolohiia ekonomichnoho proryvu: konkurentospromozhnist krainy ta vyznachennia stratehichnykh oriientyryv" [Technology of Economic Breakthrough: The Country's Competitiveness and Determination of Strategic Guidelines]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*. 2008. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8797/03-Poluneev.pdf>

Romanenko, V. "Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky: systemnyi pidkhid" [Competitiveness of the National Economy: A Systemic Approach]. *Visnyk KNTEU*. 2012. <http://visnik.knute.edu.ua/files/2012/02/2.pdf>

Sevruk, I. M., and Tropynina, A. S. "Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky v umovakh hlobalizatsii" [Competitiveness of the National Economy in the Context of Globalization]. *Biznes Inform*, no. 5 (2019): 20–28.

DOI: 10.32983/2222-4459-2019-5-20-28

Skrypnyk, N. Ye., and Khairutdinov, E. O. "Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky: sutnist i suchasni pidkhody do tлумachennia" [Competitiveness of the National Economy: Essence and Modern Approaches to Interpretation]. *Naukovyi visnyk Kher-sonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*. 2016. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_16/4/9.pdf

Tsybul'ska, E. I. "Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky: doslidzhennia sutnosti v epokhu ekonomiky znan" [Competitiveness of the National Economy: A Study of the Essence in the Era of the Knowledge Economy]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu*. 2017. http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/16_2_2017ua/34.pdf

Tsybaliuk, I. O. "Mizhnarodna podatkovna konkurentsia: perspektyvy ta realii" [International tax Competition: Prospects and Realities]. *Visnyk Pryazovskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky*. 2012. <https://core.ac.uk/download/pdf/153576353.pdf>

Wilson, J. D., and Wildasin, D. E. "Capital tax competition: Bane or Boon?" *Journal of Public Economics*, vol. 88, no. 6 (2004): 1065–1091.

Стаття надійшла до редакції 27.01.2023 р.